

Кіші «Гүлдер» тобы

Қазан айы Серуен картотекасы №1 .

Табиғат бақылауы

- Мақсаты: Балаларға табиғатты бақылап, оны түсінуге көмектесу.
- Қалай ойналады: Балаларға ағаштарды, жапырақтарды, құстарды, жануарлардың іздерін көрсетіп, олардың атауларын айтып береміз. Олармен бірге «Қандай жануардың ізі?» деген ойын ойнауға болады. Бұл арқылы балалар табиғат туралы жаңа мәліметтер алады және байқағыштық қабілеттерін дамытады.

«Түстерді тап» ойыны

- Мақсаты: Балалардың түстерді тану қабілеттерін жетілдіру.
- Қалай ойналады: Балаларға белгілі бір түсті нысандарды іздеу тапсырылады (мысалы, «қызыл түсті заттарды тап»). Бұл ойын арқылы олар түстерді ажыратуға және қоршаған ортаны мұқият бақылауға үйренеді.

«Құстарды тыңдайық» ойыны

- Мақсаты: Балаларға табиғаттағы дыбыстарды тыңдап, құстардың дауыстарын ажыратуға үйрету.
- Қалай ойналады: Балалар серуен кезінде құстардың дыбыстарын тыңдап, қай құс екенін анықтауға тырысады. Егер табиғи құстар болмаса, алдын ала дайындалған құстардың дауыстарын пайдаланып, ойын ұйымдастыруға болады. Бұл балалардың есту қабілетін дамытып, жануарлар туралы білімдерін арттырады.

Қимыл-қозғалыс ойындары

- **Мақсаты:** Балалардың физикалық белсенділігін арттыру.
- **Ойындар түрлері:**
  - «Кім тез жүгіріп жетеді?» – Балалар белгіленген нүктеге дейін жүгіреді немесе секіреді.
  - «Мысық пен тышқан» – Бір бала мысық, ал басқалары тышқандар болады. Мысық тышқандарды қуады.
  - «Жапырақтар жинау» – Балалар түскен жапырақтарды жинап, олардан кішкентай пішіндер немесе фигуралар жасайды.

5. Қорытынды

Кіші топқа арналған серуен балалардың физикалық және танымдық қабілеттерін жетілдіреді. Олар табиғатты бақылап, жаңа нәрселерді үйренеді, әрі физикалық ойындар арқылы дене шынықтырумен айналысады. Сонымен қатар, серуен барысында достарымен ойнап, әлеуметтік дағдыларын дамыту

Серуен картотекасы №2

«Күзгі серуен»

- **Мақсаты:** Балалардың күзгі табиғат туралы түсініктерін кеңейту, жапырақтардың түсін және ағаш түрлерін ажыратуға үйрету.
- **Бақылау:** Күзгі жапырақтардың түсуін бақылау, ағаштардың атауын айту.
- **Қимылды ойын:** «Кім көп жапырақ жинайды?». Балалар жердегі түрлі түсті жапырақтарды жинап, оларды санайды.
- **Дидактикалық ойын:** «Түстерді тап». Балалар әртүрлі түсті жапырақтарды іздеп, түстерін анықтайды.

Серуен картотекасы №3

Ағаштарды бақылау»

- **Мақсаты:** Балалардың ағаш түрлерін тану, олардың ерекшеліктерін түсіну дағдыларын дамыту.
- **Бақылау:** Әртүрлі ағаштардың пішінін, жапырақтарын және қабығын бақылау.
- **Қимылды ойын:** «Ағаштың көлеңкесі». Балалар ағаштың көлеңкесін айналып жүгіреді.
- **Дидактикалық ойын:** «Жапырақты тап». Әртүрлі ағаш жапырақтарын көрсетіп, олардың қандай ағашқа тиесілі екенін анықтау.

«Күн мен түн»

- **Мақсаты:** Балаларды уақыт пен табиғат құбылыстарымен таныстыру.
- **ойын барысы:** Жетекші балаларға күндізгі және түнгі уақыттарды көрсетіп, олардың ерекшеліктерін түсіндіреді. Мысалы, күн шыққанда адамдар жұмысқа барады, ал күн батқанда түн болады және бәрі демалады. Сонымен қатар, күн мен түнде не істейтінін әңгімелеп, балалардан өз тәжірбиелерін сұрауға болады.

Серуен картотекасы №4

«Күн мен бұлт»

- **Мақсаты:** Ауа райы құбылыстарын түсіндіру, күннің және бұлттың рөлін талқылау.
- **Бақылау:** Аспанның жағдайын бақылау – ашық па, бұлтты ма, жаңбырлы ма.
- **Қимылды ойын:** «Күн мен жаңбыр». Тәрбиеші «Күн шықты» дегенде, балалар жүгіріп ойнайды. Ал «Жаңбыр жауды» дегенде, балалар бір орынға тығылады.
- **Дидактикалық ойын:** «Күннің әсері». Балаларға күн сәулесінің қандай жылу беретінін, ал бұлттың аспанды жасыратынын түсіндіру.

«Гүлдер салып үйренейік»

- **Мақсаты:** Балаларға қарапайым заттарды салып үйренуге және түстерді қолдануға мүмкіндік беру.

Қалай ойналады: Жетекші балаларға қарапайым гүлдің суретін салуды үйретеді. Алдымен ортасын салып, содан кейін жапырақшаларын қосады. Әр бала өз гүлін бояйды және оны ерекше етіп көрсетуге тырысады. Бұл балаларға пішіндерді және түстерді дұрыс таңдауға көмектеседі

Серуен картотекасы №5

«Табиғаттың дыбыстары»

- **Мақсаты:** Балалардың табиғаттағы дыбыстарды тыңдап, оларды ажыратуға үйрету.
- **Бақылау:** Құстардың, жәндіктердің дыбыстарын, ағаштардың шуылын тыңдау.
- **Қимылды ойын:** «Дыбыстарды тыңда». Балалар табиғат дыбыстарын тыңдап, қай дыбыс қай жерден шыққанын анықтайды.
- **Дидактикалық ойын:** «Не естисің?». Балаларға дыбыстарды естіртіп, олардың қандай дыбыс екенін табу.

Серуен картотекасы №6

Табиғатты бақылау:

- **Ағаштар және жапырақтар:** Балаларға ағаштарды көрсету және олардың жапырақтары қалай түсетінін бақылау. Түрлі түсті жапырақтарды жинап, оларды атау (сары, қызыл, қоңыр жапырақтар). Жапырақтардың түрлері мен пішіндерін салыстыру.

- Күннің жағдайы: Аспанға қарап, бұлттардың, желдің, күннің көрінісі туралы әңгімелесу.

- Күзгі ауа-райының ерекшеліктері: Ауа температурасы, желдің соғуы, жаңбырдың болуы немесе жоқтығы туралы айту. Балалардың ауа райы туралы өз ойларын айтуын сұрау.

ә) Қимылдық ойындар:

- «Жапырақтармен ойнайық»: Балалар жапырақтарды жинап, оларды жоғарыға лақтыру немесе олармен билеу. Жапырақтардың қалай құлайтынын бақылау.

- «Жел және жапырақтар» ойыны: Бір бала «жел» болып, қалғандары жапырақтар сияқты жүгіреді немесе секіреді. Жел жапырақтарды үрлеп, жан-жаққа тарқатады.

- «Кім жапырақ тауып алады?»: Балаларға белгілі бір түсті жапырақ табу тапсырмасы беріледі (мысалы, сары немесе қызыл жапырақ).

б) Сөздік қорды дамыту:

- Күзге байланысты жаңа сөздер мен ұғымдарды үйрету: күзгі жапырақтар, күзгі жаңбыр, суық жел, бұлтты күн, жауын-шашын.

- Табиғат құбылыстары туралы әңгімелесу: балалардың күз туралы білгендерін ортаға салу.

в) Табиғи материалдармен шығармашылық жұмыс:

- Балаларға жапырақтарды жинап, оларды кептіріп, кейін топта сурет жасауға қолдану.

- Тастар немесе бұтақтар жинап, табиғи материалдармен құрастыру ойындарын ұйымдастыру.

3. Қорытынды:

- Серуен соңында балалармен бірге күзгі серуеннен не байқағандарын талқылау: ауа райы, табиғаттың өзгерістері, жапырақтардың түсі мен пішіні.

- Балалардың күз туралы өз ойларын тыңдау және оларды мадақтау.

Серуен картотекасы №7

1. Табиғатты бақылау:

- **Ауа райын талқылау:** Ауа райының күзде қалай өзгередінін айтып беру, мысалы, күннің салқындауы, желдің соғуы, күннің қысқарып, бұлтты болатыны туралы түсіндіру.

- **Ағаштар мен жапырақтар:** Балаларға ағаштардың түрлерін көрсетіп, олардың жапырақтары қалай сарғайып, жерге түсетінін бақылау. Түрлі түсті жапырақтарды жинап, олардың түстерін ажыратуға үйрету.

- **Күзгі жануарлар:** Күзде құстардың жылы жаққа ұшып кетуі, жануарлардың қыстауға дайындалуы туралы айту.

2. Қимылдық ойындар:

- «Жел мен жапырақтар» ойыны: Бір бала «жел» болып, басқа балалар «жапырақтар» сияқты жүгіреді немесе секіреді. Жел соққан сайын жапырақтар жан-жаққа тарқалады.
- «Кім көбірек жапырақ жипайды?»: Балаларға түстері бойынша жапырақтар жинауды тапсыру. Кімнің ең көп жапырақ жинайтынын көру.
- «Жапырақтармен билеу»: Жерге түскен жапырақтарды қолмен ұстап, олармен билеу. Жапырақтарды жоғары лақтырып, олардың ауада қалай құлайтынын бақылау.

3. Танымдық ойындар:

- «Күзгі затты тап»: Балаларға табиғатта күзге тән заттарды (сары жапырақ, құрғақ бұтақ, жаңғақ қабығы) табу тапсырмасы беріледі.
- «Күзгі жемістер мен көкөністер»: Балаларға күзде қандай жемістер мен көкөністер пісетінін айту. Әрбірін атауды сұрау, оларды суреттеп беру.

4. Сөздік қорды дамыту:

- Балаларға күзге байланысты жаңа сөздер мен ұғымдарды үйрету: «сарғайған жапырақтар», «бұлтты күн», «жел», «жаңбыр», «құрғақ бұтақтар», «күзгі жеміс-жидектер».
- Күз туралы сұрақтар қою: «Күзде күн қандай болады?», «Ағаштар неге жапырақтарын тастайды?» және т.б.

5. Табиғи материалдармен шығармашылық жұмыс:

- Балаларға жапырақтарды, бұтақтарды жинап, олармен топта сурет салу немесе аппликация жасау ұсынылады.
- Жапырақтарды кептіріп, түрлі түсті күзгі композиция жасау

Қауіпсіздік шаралары:

- Балалардың жылы киінгенін қадағалау.
- Тайғақ немесе ылғалды жерлерде абай болу.
- Балаларды бақылап, серуен кезінде қауіпсіздікті сақтау

Серуен картотекасы №8

Күзгі серуен кіші топ балалары үшін табиғатты танып, қоршаған ортадағы өзгерістерді зерттеуге және қимыл белсенділіктерін арттыруға тамаша мүмкіндік береді. Серуен барысында балалар табиғаттағы күз мезгілінің ерекшеліктерін бақылап, дене шынықтыру және танымдық ойындар арқылы білімдерін толықтырады.

Серуен орны: Ойын алаңы

- **Ойын:** «Кім жылдам?» — Допты лақтырып, жарыс ұйымдастыру.
- **Мақсаты:** Шапшаңдықты дамыту, командалық жұмыс.

«Табиғаттық детектив»

- **Мақсаты:** Табиғаттағы өзгерістерді бақылау.
- **Сипаттамасы:** Балалар топқа бөлініп, табиғатта (ағаштар, жәндіктер) белгіленген нысандарды табу керек. Олар тапқан нәрселері туралы қысқаша әңгімелеп береді.

Серуен картотекасы №9

Серуен орны: Аулада

- **Ойын:** «Жасырынбақ» — Бір бала жасырынып, қалғандары іздейді.

- **Мақсаты:** Наблюдательдікті дамыту, сергектік.

«Қоршаған орта жәрмеңкесі»

- **Мақсаты:** Қалдықтарды дұрыс сұрыптау.

- **Сипаттамасы:** Балаларға әртүрлі материалдар (пластик, қағаз, металл) беріледі.

Олар қалдықтарды дұрыс контейнерлерге орналастыруы керек

Серуен картотекасы №10

Серуен орны: Табиғат

- **Ойын:** «Табиғаттағы қазына» — Белгіленген нүктелерде жұмбақтар шешу.

- **Мақсаты:** Логикалық ойлауды дамыту, табиғатқа жақындастыру.

«Қоршаған орта жәрмеңкесі»

- **Мақсаты:** Қалдықтарды дұрыс сұрыптау.

- **Сипаттамасы:** Балаларға әртүрлі материалдар (пластик, қағаз, металл) беріледі.

Олар қалдықтарды дұрыс контейнерлерге орналастыруы керек

Серуен картотекасы №11

Ағаштармен Танысу

- **Іс-әрекет:**

- **Ағаштарды Бақылау:** Балалар жақын жердегі ағаштарды зерттеп, олардың жапырақтары, діңдері мен формаларын бақылайды.

- **Ағаштың Бөліктері:** тәрбиеші ағаштың бөліктерін (жапырақ, дің, тамыр) көрсетіп, балаларға сипаттауды ұсынады.

«Табиғат Серуені»

- **Мақсаты:** Табиғат элементтерімен таныстыру.

- **Іс-әрекет:** Балаларды сыртқа шығарып, ағаштар, гүлдер, жапырақтармен таныстырыңыз. Әр элементті көрсетіп, оның түсі мен формасын сипаттаңыз.

Серуен картотекасы №12

Гүлдер мен Өсімдіктер

- **Іс-әрекет:**

- **Гүлдерді Жинау:** Балалар табиғаттан түрлі гүлдерді жинайды.

- **Гүлдер Танысу:** Жиналған гүлдер туралы ақпарат бөлісіп, олардың аттарын атап өтеді.

«Жинау Ойыны»

- **Мақсаты:** Табиғи заттарды жинау арқылы зейінді дамыту.
- **Іс-әрекет:** Балаларға жапырақтар, тастар, гүлдер жинауға рұқсат етіңіз. Жиналған заттарды бірге қарап, аттарын атап, талқылаңыз.

Серуен картотекасы №13

Құстарды Бақылау

- **Іс-әрекет:**
- **Құстарды Тыңдау:** Балалар табиғатта құстарды бақылап, олардың дауыстарын тыңдайды.
- **Құстар Дәрісі:** Әр бала өздерінің көрген құстары туралы айтып, олардың ерекшеліктерін сипаттайды.

«Табиғат Суреттері»

- **Мақсаты:** Табиғатты сурет арқылы бейнелеу.
- **Іс-әрекет:** Табиғаттағы заттарды (жапырақ, гүл) пайдаланып, балаларға сурет салуға көмектесіңіз. Оларды бірге бояп, табиғат элементтерін сипаттаңыз.

Серуен картотекасы №14

Табиғаттағы Дыбыстар

- **Іс-әрекет:**
- **Дыбыстарды Тыңдау:** Табиғаттағы дыбыстарды (жел, су, құстар) тыңдап, олардың қайдан шыққанын анықтау.
- **Дыбыстарды Қайталау:** Балалар табиғаттағы дыбыстарды өздері жасап, топта ойнайды
- **«Жануарлар Дыбыстары»**
- **Мақсаты:** Жануарлар мен олардың дыбыстарын таныстыру.
- **Іс-әрекет:** Балаларға әртүрлі жануарлардың (мысалы, құс, ит, мысық) дыбыстарын тыңдатып, оларды қайталауды сұраңыз.

Серуен картотекасы №15

Серуен Кешені

- **Іс-әрекет:**
- **Табиғат Жұмыстары:** Балалар серуен барысында жинаған элементтерін (жапырақ, гүл) көрсетіп, талқылайды.
- **Көрме:** Өз жұмыстарын (коллаж, сурет) ұйымдастырып, таныстырады.

«Экологиялық Ойыншықтар»

- **Мақсаты:** Экологиялық ойыншықтармен таныстыру.
- **Іс-әрекет:** Табиғи материалдардан (ағаш, қағаз) жасалған ойыншықтарды көрсетіп, олармен ойнауға рұқсат етіңіз.

Серуен картотекасы №16

Табиғатпен танысу (15-20 минут):

- Табиғи материалдармен жұмыс:
- Жапырақтарды, тастарды, таяқшаларды жинау.
- Табиғаттағы элементтерді таныстыру (ағаш, шөп, гүл).

- Ойындар:

- "Табиғаттағы қазына" – балалар табиғаттан жинаған заттарын көрсету.
- "Жан-жануарларды тауып ал" – табиғатта жәндіктер мен құстарды іздеу.

Қозғалыс ойындары (15-20 минут):

- "Салбырау":

- Ағашқа немесе таяқшаға жапырақтарды ілу (балалардың қолымен).

- "Жан-жануарлардың бейнесін жасау":

- Балалар өздерінің ұнаған жануарларын жасау үшін айналасындағы заттарды пайдаланады

Серуен картотекасы №17

Серуен кешенінің мақсаты:

- Балалардың физикалық белсенділігін арттыру.
- Шығармашылық ойлау мен моториканы дамыту.
- Топтық жұмыс дағдыларын қалыптастыру.

Серуен кешенінің барысы:

Қозғалыс ойындары (15 минут):

- "Тосқауылдар жолы":

- Паралон, ойыншықтар немесе жастықтарды пайдаланып, тосқауылдар жасайды. Балалар оларды айналып өтіп, секіріп, crawling (жорғалап) өтеді.

- "Секірмелі аяқ":

- Кішкентай секіргіштермен немесе жастықтармен секіру ойындары.

Шығармашылық іс-әрекет (15 минут):

- "Жапсырма өнері":

- Түрлі-түсті қағаздар, жапсырмалар және пастельдермен жұмыс.
- Балаларға жапсыру арқылы сурет жасау ұсынылады.

- "Пластилинмен мүсіндеу":

- Балаларға пластилин беріп, жануарлар немесе заттарды мүсіндеу тапсырмасы.

Табиғатпен танысу (10 минут):

- "Табиғат бұрышы":
- Бөлмеде табиғат элементтерін (жапырақ, гүл, тас) пайдаланып, мини-экспозиция жасау.
- Балалармен осы элементтер туралы әңгімелесу.

Серуен картотекасы №18

Тақырып: Күзгі табиғат.

- **Саяхат мақсаты:** Күзде болатын өзгерістермен танысу.
- **Іс-шаралар:**
  - Жапырақтардың түсін өзгертуін бақылау.
  - Жемістер мен көкөністерді жинау (жасанды).
  - Күзгі жәндіктерді (мысалы, көбелектер) бақылау.

Табиғат дыбыстары

- **Тақырып:** Табиғаттың дыбыстары.
- **Саяхат мақсаты:** Табиғаттағы дыбыстарды тану.
- **Іс-шаралар:**
  - Табиғаттағы дыбыстарды (жел, су, құстар) тыңдау.
  - Дыбыс шығаратын заттарды пайдалану (ысқырық, шулы ойыншықтар).
  - Табиғаттың дыбыстарын көрсету.

Серуен картотекасы №19

Серуеннің басталуы (10 минут):

- Балалармен қол ұстасып, серуенге шығу.
- Табиғат элементтерін (ағаш, жапырақ, гүл) бақылау.
- **Күзгі табиғаттың ерекшеліктері (15-20 минут):**
- **Жапырақтарды жинау:**
  - Күзгі жапырақтардың түрлі-түсті жапырақтарын жинау.
  - Жапырақтардың пішіндерін, түстерін және текстураларын салыстыру.

- **Табиғатпен танысу:**
  - Ағаштардың, бұталардың жапырақтарын зерттеу.
  - Күзгі жемістер мен көкөністер туралы әңгіме.

Қозғалыс ойындары (15 минут):

- **"Жапырақтармен би":**
  - Балалар жиналған жапырақтармен айнала отырып, би жасайды.

- **"Күзгі жүгіріс":**

- Балалар жапырақтар мен табиғи материалдарды пайдаланып, кедергілермен жүгіріс ұйымдастыру.

Шығармашылық іс-әрекет (15 минут):

- "Жапырақ өнері":
- Жиналған жапырақтардан картиналар немесе жапсырмалар жасау.
- "Күзгі суреттер":
- Күзгі пейзажды қағазға салу (түрлі-түсті қарындаштармен).

Серуен картотекасы №20

Бөлмеде серуен кешенінің мақсаты:

- Балалардың физикалық белсенділігін арттыру.
- Шығармашылық ойлау мен моториканы дамыту.
- Топтық жұмыс дағдыларын қалыптастыру.

Серуен кешенінің барысы:

Кіріспе (5 минут):

- Балаларға серуеннің мақсатын түсіндіру.
- Бөлмедегі қауіпсіздік ережелерімен таныстыру.

Қозғалыс ойындары (15 минут):

- "Тосқауылдар жолы":
- Бөлмеде жастықтар, паралондар немесе ойыншықтармен тосқауылдар жасап, балалар оларды айналып өтуі керек.
- "Кішкентай жүгіріс":
- Балалар белгіленген орындарда жүгіріп, қолдарын көтеріп секіреді.

. Шығармашылық іс-әрекет (15 минут):

- "Жапсырма өнері":
- Түрлі-түсті қағаз, жапсырмалар, пастельдермен жұмыс жасап, балалар өздері қалаған суреттерін жапсырады.
- "Пластилинмен мүсіндеу":
- Балаларға пластилин беріп, жануарларды немесе сүйікті заттарын мүсіндеу ұсынылады.

Ойын-сауық (10 минут):

- "Музыкалық аялдама":
- Музыка ойнап тұрған кезде балалар айнала қозғалады, музыка тоқтағанда, балалар белгіленген жерге тұрып қалады.
- "Құстардың ұшуы":
- Балалар құстар секілді қозғалуы керек, кейін олардың түрлерін мимика арқылы көрсетуі мүмкін.

Сергіту сәті (5-10 минут):

- Жеңіл дене жаттығулары: қолды, аяқтарды сермеп, айналдыру.
- "Күн мен жаңбыр" – балалар "күн" болып жайылып, "жаңбыр" болғанда жиналады.

Серуен картотекасы 21

Тақырып: "Күзгі құстар"

- **Бақылау:** Балалармен бірге құстарды бақылау, олардың ұшып жүргенін тамашалау. Құстардың жылы жаққа ұшуын түсіндіру.
- **Ойын:** "Құстар қалай ұшады?" ойыны. Балалар құс сияқты қолдарын жайып, айналып жүгіреді.
- **Шығармашылық:** Қағаздан құстардың суретін жасап, топ бөлмесін безендіру.
- **Сұрақтар:** "Қандай құстарды көрдің?", "Құстар неге ұшып кетеді?"

Ересек адамдармен орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары (жүрекшелерді үгінділермен толтыру)

Құмға берілген үлгілердің суретін салу

Құммен мүсіндеу бейнесін

Серуен картотекасы 22

Тақырып: "Күзгі жел"

- **Бақылау:** Желдің қалай соғып тұрғанын, жапырақтардың қалай ұшып жүргенін бақылау. Балаларға желдің күшін түсіндіру.
- **Ойын:** "Жел мен жапырақтар" ойыны – балалар жапырақтар сияқты ұшып, айналып ойнайды.
- **Шығармашылық:** Желдің әсерін қағаздан немесе мата жапырақтарды жапсыру арқылы көрсету.
- **Сұрақтар:** "Жел не істейді?", "Жел қалай соғады?"

Серуен картотекасы 23

Тақырып: "Күзгі еңбек"

- **Бақылау:** Балалармен бақшаларда немесе аулада жұмыс істеп жатқан адамдарды бақылау (жапырақтарды жинау, бақшаны тазалау).
- **Ойын:** "Кім тез жинайды?" ойыны – балалар шағын сыпырғыштармен жапырақтарды бір жерге жинайды.
- **Шығармашылық:** Балаларға өздерінің жасаған еңбектерінің нәтижесін сурет салу немесе жапсыру жұмыстарында қолдану.
- **Сұрақтар:** "Адамдар не істеп жатыр?", "Сен қалай көмектесе аласың?"

Серуен картотекасы №24

Табиғатқа қамқорлық

- **Қоқыс жинау:** Серуен барысында балаларға табиғаттағы қоқыстарды жинау тапсырмасын беріңіз. Бұл оларға қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарауға және табиғатты қорғауға үйретеді.
- **Өсімдіктерге күтім:** Балаларға ағаштардың жапырақтарын, гүлдерін қарау, оларды суару немесе егу бойынша тапсырмалар беру. Бұл өсімдіктердің өмір сүруіне ықпал етеді.

2. Еңбек дағдыларын дамыту

- Жемістер мен көкөністерді жинау: Егер серуен ауыл немесе бақшада өтсе, балаларды жемістер мен көкөністерді жинауға үйрету. Бұл оларға еңбек арқылы өнім алудың маңыздылығын көрсетеді.

- Құстарға жем беру: Балаларға құстарға арналған жем шашу немесе арнайы орындар дайындау. Бұл табиғатқа қамқорлық сезімін дамытуға көмектеседі.

3. Табиғатпен танысу

- Табиғатқа қатысты тапсырмалар: Балаларға табиғаттағы өзгерістерді бақылау, мысалы, жапырақтардың түсі, ағаштардың формасы туралы жазу немесе сурет салу.

- Экологиялық білім беру: Табиғаттың экосистемасы, өсімдіктер мен жануарлардың өзара байланысы туралы мәліметтер беру.

Серуен картотекасы №25

Табиғатпен танысу

Тақырып: Ағаштар мен өсімдіктерді зерттеу

Мақсат: Балаларды ағаштар мен өсімдіктердің түрлерімен таныстыру, оларды күтуге үйрету.

Серуен: Балалармен жақын маңдағы саябаққа барып, ағаштар мен гүлдерді тамашалау.

Іс-шара: Балаларға әртүрлі өсімдіктерді көрсетіп, олардың жапырақтары мен сабақтарын зерттеу.

Әр ағаштың атауын айтып, ағаштарды күту туралы түсіндіру.

Еңбекке баулу: Балаларға бақшаға қалай қамқор болу керектігін көрсетіп, кішкене күрекпен топырақты қопсыту

Серуен картотекасы №26

Судың маңызы

Тақырып: Судың табиғаттағы рөлі

Мақсат: Судың маңызын түсіндіру, суды үнемді пайдалану жолдарын үйрету.

Серуен: Су қоймасы немесе бұлақ жанында серуен.

Іс-шара: Балаларға судың табиғаттағы рөлі мен оның маңызын түсіндіру, суды қалай үнемдеу керек екенін үйрету.

Еңбекке баулу: Су қоймасына немесе бақшадағы өсімдіктерге су тасып, оларды суару

Серуен картотекасы №26

Тазалық күні

Тақырып: Табиғатты таза ұстау

Мақсат: Балаларды қоршаған ортаны таза ұстауға баулу, тазалыққа үйрету.

Серуен: Жақын маңдағы табиғи аймаққа серуен.

Іс-шара: Балалармен бірге серуендеп жүріп, жердегі қоқыстарды жинау. Табиғатты қоқыстан қалай қорғауға болатыны туралы әңгімелесу.

Еңбекке баулу: Қоқыс жинау мен сұрыптау жұмыстарын көрсету. Балаларға қоқысты қайда және қалай тастау керектігін үйрету

Серуен картотекасы №27

Гүлдер күні

Тақырып: Гүлдердің түрлері және оларды күту

Мақсат: Гүлдер туралы білімін кеңейту және оларды күтуге баулу.

Серуен: Гүлдер өсетін аймаққа серуен жасау.

Іс-шара: Әр гүлдің түрлерін талқылау, олардың хош иістерін сезіну. Гүлдер мен өсімдіктерді өз қолдарымен егіп үйрену.

Еңбекке баулу: Гүлдерді суару және оларға топырақ қопсыту жұмыстарын жасау.

Әдіскер:

Қараша кіші «Гүлдер» тобы 2 жас

Серуен картотекасы №1

Табиғаттағы қазынаны іздеу

Ойынның мақсаттары: Табиғатқа назар аудару, заттарды танып білу.

Құралдар: Кішкентай себеттер.

Ойын барысы: Балаларға табиғатта (мысалы, бақшада немесе саябақта) жиналатын табиғи заттарды (жапырақтар, тастар, гүлдер) жинауға тапсырма беріледі. Әр бала өз жинап алған заттарын көрсетіп, олар туралы әңгімелей алады.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №2

Табиғаттағы саусақ жапсырмалары

Ойынның мақсаттары: Жаратылыстану және шығармашылық қабілеттерді дамыту.

Құралдар: Түрлі-түсті қағаз, жапырақтар, желім.

Ойын барысы: Балалар жапырақтардың суретін жасап, оларды түрлі-түсті қағазға жабыстыра алады. Бұл оларға жапырақтардың формалары мен түстерін тануға көмектеседі.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №3

Экологиялық мозаика

Ойынның мақсаттары: Пайдалы және зиянды заттар туралы түсінік беру.

Құралдар: Түрлі материалдар (пластик, қағаз, ағаш, т.б.).

Ойын барысы: Балаларға түрлі-түсті материалдарды беру арқылы экологиялық мозаика жасау ұсынылады. Оларды «пайдалы», «зиянды» заттар ретінде топтастыруы мүмкін.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №4

Сюжетпен ойын: «Біздің бақша»

Ойынның мақсаттары: Табиғатқа деген сүйіспеншілікті қалыптастыру.

Құралдар: Пластикалық көкөністер мен жемістер, топырақ.

Ойын барысы: Балалар өздерінің бақшасын ойнайды. Олар көкөністер мен жемістерді жинап, оларды «сатып», «ешкіге» немесе «койға» беруге әңгімелейді.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №5

Табиғат қорларына арналған әңгімелер

Ойынның мақсаттары: Экологиялық білімді арттыру.

Құралдар: Кітаптар, суреттер.

Ойын барысы: педагог экологиялық мәселелер мен табиғат қорларын түсіндіретін жағдайларды немесе мысалдар мен суреттерді көрсетіп, балалармен диалог жүргізеді.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №6

Табиғаттың түсі"

Мақсаты: Табиғаттағы түстерді тану.

- Ойын барысы: Балалар түрлі-түсті карточкалар (жасыл, көгілдір, қоңыр) алады. Тәрбиеші әртүрлі табиғат заттарын (жапырақ, су, топырақ) көрсетеді, балалар қандай карта сәйкес келетінін таңдайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №7

"Балықты құтқар"

Мақсаты: Суды қорғау қажеттілігін үйрету.

- Ойын барысы: Балалар су толтырылған ыдыстағы қағаз балықтарды алып шығу керек. Ойын барысында су тазалығы мен балықтардың өмір сүру ортасын қорғау туралы әңгімелеседі.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №8

"Табиғатқа саяхат"

Мақсаты: Табиғатпен танысуды дамыту.

- Ойын барысы: Балалар сыртта серуендеп, табиғаттағы ағаштар, гүлдер мен жануарларды бақылап, жаттығу жүргізеді. Балалар жапырақтарын, гүлдерін жинап, табиғат коллажын жасайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №9

"Құрбан бесік"

Мақсаты: Жануарлар мен өсімдіктердің қорғалуы.

- Ойын барысы: Жанұялармен ойын арқылы гуманды ойлау қабілетін дамыту. Балалар жәндіктер, жануарлар, өсімдіктер туралы білімдерін бөліседі. Балалар әртүрлі жәндіктерді қағаздан жасап, олардың өмір сүру ортасын таныстырады.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №10

"Табиғаттың дыбыстары"

Мақсаты: Табиғаттағы элементтерді (өсімдіктер, жануарлар, ауа, су) таныстыру. Таза ауада ойнау арқылы физикалық белсенділігін арттыру

- Ойын барысы:

Балаға табиғаттағы әртүрлі дыбыстарды (құстардың әні, судың сылдырлауы, желдің үні) тыңдатып, оларды ажыратуға үйрету. Одан кейін, балалардан осы дыбыстарды қайталауды сұрау.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы 11

"Жапырақ жинау"

Мақсаты: Табиғатты таныстыру және моторика дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

· Балабақша ауласында түрлі түсті жапырақтарды жинату. Балаларға жапырақтарды жинау тапсырмасы беру. Жапырақтарды әртүрлі түстері мен формалары бойынша бөлуге шақыру.

Жинаған жапырақтармен түрлі композициялар жасауды ұсыну.

(Таза ауада ойын , Ұсыныс ойын ,Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы12

"Күзгі ойыншықтар"

Мақсаты: Күзгі заттарды тану және есте сақтау дағдыларын дамыту.

Ойын барысы: Күзгі жемістер мен көкөністердің (алма, асқабақ, жанғақ) үлгілерін немесе суреттерін дайындау. Балаларға күзгі ойыншықтарды көрсетіп, олардың аттарын айтқызу.

Содан кейін балалардан оларды анықтап, жинатқызу. Әрбір жеміс немесе көкөніс туралы қысқаша айтып, өз пікірлерін білдіруді ұсыну.

(Экологиялық мәдениет дағдысы, Кішіге көмек беру дағдысын қалыптастыру)

Серуен картотекасы13

"Жануарлардың іздерін іздеу"

Мақсаты: Жануарларды тану және қозғалыс дағдыларын дамыту.

Ойын барысы: Аулада жануарлардың іздерін (тірі жануарлардың немесе жұмсақ ойыншықтардың) жасау..

Ойын:

Балаларға жануарлардың іздерін көрсетіп, олардың қайдан келгенін талқылаңыз.

Балалардан әр жануардың дыбысын шығарып, қозғалысын жасауын сұраның.

Ойын соңында іздер бойынша жүру немесе секіру.

- (Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы 14

"Күзгі фотосессия"

Мақсаты: Күздің сұлулығын тану және шығармашылықты дамыту.

Ойын барысы: Күзгі жапырақтар мен гүлдермен безендірілген алаң дайындау.

Балаларды күзгі табиғатта суретке түсіру.

Олар өздерінің сүйікті жапырақтарын, гүлдерін ұстап, ерекше позицияларда тұрғызу..

Суреттерді көріп, күздің сұлулығы туралы талқылау.

(Қоршаған ортамен танысу,Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы 15

"Күзгі квест"

Мақсаты: Күзгі табиғатты зерттеу және командалық жұмыс дағдыларын дамыту.

Ойын барысы:

Ауладағы күзгі элементтерді табу үшін түрлі тапсырмалар дайындау.

Балаларға командаларға бөлініп, тапсырмаларды орындауды тапсыру. (жапырақ, жеміс, гүл табу).
Әр табылған затты көрсету және айту. Ойын соңында жинаған заттарын көрсетіп, талқылау.
(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №16

“Кім не көреді?” ойыны

Мақсаты: Балалардың байқағыштығын, түстер мен пішіндерді ажырату қабілетін дамыту.

Ойын барысы: Серуен кезінде балалармен бірге айналаны байқап, қызықты заттарды іздеу
Мысалы, “Қызыл гүлді кім көреді?”, “Дөңгелек тастарды кім көреді?”, “Құстардың әндерін кім естиді?” деп сұрауға болады.

Экологиялық мәдениет дағдысы: Балаларға табиғатты аялай білуді, өсімдіктер мен жануарларға жанаспай, сақтықпен қарауды үйрету.

(Таза ауада ойын ,Ұсыныс ойын ,Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы.№17

Серуен кешенінің мақсаты:

«Табиғатқа саяхат» ойыны

Мақсаты: Экологиялық мәдениетті қалыптастыру.

Ойынбарысы: Балалармен бірге табиғатқа серуенге шығу.

Жол бойында кездесетін ағаштарды, гүлдерді, жәндіктерді бақылап, олардың аттарын айтып, олардың табиғаттағы рөлін түсіндіру.

Әр бала өзіне ұнаған табиғат элементін таңдап, оған қатысты қысқаша әңгіме айту.

Соңында, балалардан табиғатқа қамқорлық жасау туралы не білетіндерін сұрап, талқылау жүргізу.

(Экологиялық мәдениет дағдысы, Кішіге көмек беру дағдысын қалыптастыру)

Серуен картотекасы №18

Бөлмеде серуен кешенінің мақсаты:

- Балалардың физикалық белсенділігін арттыру.
- Шығармашылық ойлау мен моториканы дамыту.
- Топтық жұмыс дағдыларын қалыптастыру.

Серуен кешенінің барысы:

Кіріспе (5 минут):

- Балаларға серуеннің мақсатын түсіндіру.
- Бөлмедегі қауіпсіздік ережелерімен таныстыру

Қозғалыс ойындары (15 минут):

- "Тосқауылдар жолы":

- Бөлмеде жастықтар, паралондар немесе ойыншықтармен тосқауылдар жасап, балалар оларды айналып өтуі керек.

- "Кішкентай жүгіріс":

- Балалар белгіленген орындарда жүгіріп, қолдарын көтеріп секіреді.

. Шығармашылық іс-әрекет (15 минут):

- "Жапсырма өнері":

- Түрлі-түсті қағаз, жапсырмалар, пастельдермен жұмыс жасап, балалар өздері қалаған суреттерін жапсырады.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №19

«Құстарды қорға» ойыны

Мақсаты: Табиғатқа қамқорлық жасау және жануарларды қорғау дағдыларын дамыту.

Ойынбарысы: Балаларға құстар туралы қысқаша ақпарат беру, олардың табиғаттағы рөлі мен маңызын түсіндіру.

Содан кейін, балаларға «құстар» рөлін беріп, оларды «жасанды ұя» жасауға шақыру.

Жерде, бұтақтардан, жапырақтардан және табиғи материалдардан ұя жасау үшін балаларды топтарға бөлу.

Ойын соңында, әр топ өз жасаған ұясын көрсетіп, құстарға қалай көмек көрсетуге болатынын талқылату.

(Қоршаған ортамен танысу, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №20

«Табиғаттың достары» ойыны

Мақсаты: Табиғатпен байланыс және достықты нығайту.

Барысы:

Бір бала ортаға шығып, табиғатқа байланысты сөздер (ағаш, гүл, су, т.б.) айтқызу. Басқа балалар сол сөзді естіп, қимылдармен көрсетуі керек.

Ойын жалғасып, әр бала ортаға шығып, өз сөзін айтады.

Осылайша, балалар табиғат элементтері туралы білімдерін бекітеді және бір-бірімен байланыс орнатады.

(Өңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №21

Бақшадағы күзгі жұмысты бақылау.

Мақсаты: табиғаттағы маусымдық өзгерістер туралы білімдерін бекіту.

Ересек адамдармен орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары (жүйекшелерді үгінділермен толтыру)

Құмға берілген үлгілердің суретін салу

Құммен мүсіндеу бейнесін

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар

Мүсіндеу , Сурет салу

Серуен картотекасы №22

Аула сыпырушының жұмысын бақылау.

Мақсаты: сыпырушының жұмысын бақылауды жалғастыру; сөздік қорын байыту арқылы сөйлеу тілінің дамуына үлес қосу; сыпырушының жұмысына деген қызығушылық пен құрметке тәрбиелеу.

Ересек адамдармен орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары (белгілі жерге қоқыс жинау).
Құмға берілген үлгілердің суретін салу

Құммен мүсіндеу бейнесін

Мүсіндеу , сурет салу

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар, мүсіндеу   Топ бөлмесінде Міндеті:Ересектердің сөзін түсінуге, шағын әңгімелерді түсіну , достықтың мағынасын түсіндіру

«Достық жайлы» мультфильм, бейнебаян көру.

(Шығармашылыққа баулу, көркем әдебиет)

Серуен картотекасы №23

Қандай ғажап - ұзын үй!

Онда жолаушылар көп (таңертең)

Міндеттері: сыртқы түрі бойынша көлікті ажырата білуге, автобустың қайда және қай бағытта қозғалатынын атауға үйрету; «аялдама», «жол», «жолаушы», «автобустың алдыңғы, артқы», «жүргізуші», «жол», «тротуар» ұғымдарын беру

Көліктердің суретін түстері бойынша құрастыру

Құрасытру

Серуен картотекасы №24

Ит - біздің ең адал досымыз (кеш)

Міндеттері: үй жануары – ит туралы түсінік беру, сыртқы түрі, мінез-құлық ерекшеліктерін, адам өміріндегі маңызын атап өту, жануарларға деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу; итті қолға үйрету, кейбір тұқымдар туралы айту; балаларды үй жануарлары туралы әңгімелеуге шақыру; әртүрлі еңбек түрлеріне оң көзқарастарын қалыптастыру

Иттің бейнесін ұрастырып жапсыру, суретін салу

Сурет салу, мүсіндеу, құрастыру

Серуен картотекасы №25

Жаңбырда қолшатырмен (таңертең)

Міндеттері: табиғат құбылысы – жаңбырмен таныстыру; әртүрлі еңбек түрлеріне оң көзқарастарын қалыптастыру.

Экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, Адамгершілік тәрбиесі, сенсорика

Серуен картотекасы №26

Жол (кешке)

Міндеттері: жол белгілерімен – тас жолды таныстыру, Жолда жүру ережелері туралы түсінік беру; жаяу жүргіншілердің мінез-құлық мәдениеті мен ережелерінің негізін қалыптастыру; әртүрлі еңбек түрлеріне оң көзқарастарын қалыптастыру

Дене тәрбиесі, еңбекке баулы, құрастыру, мүсіндеу

Таза ауада ойын

«Ылғалды жолдар» ойын жағдайы

Міндеті: Музыканың интонациясын ажырата білуге үйрету, үндестік сезімін тәрбиелеу; моторлы импровизацияны ынталандыру; қимыл-қозғалыс арқылы өз эмоцияларын білдіруге үйрету.

Материалдар . Қолшатыр, шлейфтер.

Ойынның барысы

Педагог балалардың назарын сыртта күн суытып, жиі жауып тұрғанына аударып, жаңбырдың қандай көңіл-күйде екенін анықтауды сұрайды. Күзгі жаңбыр музыкасы естіледі Балалар музыканың мұңды көңіл-күйін атап өтеді. Педагог балаларға қара өрік таратып, олардан қайғылы жаңбыр болып көрінуін сұрайды. «Қайғылы жаңбыр» қозғалыс импровизациясы сәйкес музыкамен орындалады. Содан кейін мұғалім күн шығып, жаңбырдың «көңілді бола түскенін» айтады. Көңілді жаңбыр музыкасы естіледі (мысалы, «Көңілді ертегі») және балалар музыканың өзгерген сипатына сәйкес қозғалады

Музыка, сөйлемді дамыту, қосқан орта, әлеуметтік эмоционалды дағдыларды дамыту

Серуен картотекасы №27

«Күзгі саябаққа серуен»

Мақсат-міндеттері. Адамдардың саябаққа не үшін келетіні жайында әңгімелесу. Саябақ ішіндегі күзгі өзгерістерге көңіл аудару, бақылау, әңгімелеу.

(қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, көркем әдебиет)

Серуен картотекасы №28

"Жаңбыр жауғанда" фонемо-ырғақ жаттығуы.

Мақсат-міндеттері. Балаларды сөздердің ырғағына сай қимылдауға баулу; жаңбырға еліктеуге ынталандыру; артикуляцияны жаттықтыру.

(қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, көркем сөз, дене шынықтыру)

Серуен картотекасы №29

Жапырақтарды бақылау

Мақсаты: Балалардың табиғатты тану қабілетін дамыту, жапырақ түрлерін ажырата білуге үйрету.

Өткізу тәсілі: Тәрбиеші балаларға ағаш жапырақтарын көрсетіп, олардың түстері мен пішіндерін зерттеуді ұсынады. Әр жапырақтың ерекшеліктерін айтып береді.

«Жапырақтардан сурет салу»

Мақсаты: Балалардың шығармашылық қабілетін дамыту, жапырақтар мен табиғи материалдардан сурет құрастыру.

Ойын ережесі: Балалар түрлі-түсті жапырақтарды жинап, олардан ағаш, гүл, үй, жануарлар сияқты бейнелерді жасайды.

(Ұсыныс ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №30

Ауа райын бақылау

Мақсаты: Балалардың ауа райы жағдайын түсіну қабілетін дамыту.

Өткізу тәсілі: Тәрбиеші балалармен бірге аспанды, бұлттардың қозғалысын, күннің түсін және желді бақылап, ауа райы туралы әңгіме жүргізеді.

«Жапырақтарды жинау»

Мақсаты: Жинақылық пен ұқыптылыққа үйрету, ұжымдық жұмыс жасауға баулу.

Ойын ережесі: Балаларды екі топқа бөліп, жапырақтарды кім көп жинайтынын жарыстыру.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №31

Көбелектер мен қоңыздарды бақылау

Мақсаты: Жәндіктердің түр-түрін зерттеп, оларды тану қабілетін дамыту.

Өткізу тәсілі: Тәрбиеші көбелек немесе қоңыз тауып, оның түсін, пішінін және қозғалысын зерттеуді ұсынады.

«Құлаған жапырақтарға секіру»

Мақсаты: Балаларға қозғалыс арқылы күш-қуат беру, секіру дағдыларын дамыту.

Ойын ережесі: Жапырақтар жиналған жерге балалар секіріп, олардың ұшуына қуантып, қозғалыс жасайды.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №32

Су бетінің өзгерісін бақылау

Мақсаты: Судың қасиеттерін түсіну және оның айналаға әсерін бақылау.

Өткізу тәсілі: Судың бетінде пайда болған толқындарды, күн сәулесінің шағылуын немесе жел әсерінен өзгерістерді бақылау.

«Күзгі бақтағы жасырынбақ»

Мақсаты: Байқағыштық қабілетін дамыту, зейінді шоғырландыру.

Ойын ережесі: Балалар бақтағы түрлі табиғи материалдардың артына жасырынып, бір-бірін іздейді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №33

Құмда немесе топырақта бақылау

Мақсаты: Құм немесе топырақтың құрылымын және оған әсер ететін факторларды түсіну.

Өткізу тәсілі: Балаларға құмды қолдарымен ұстап көріп, оның құрылымын зерттеу ұсынылады. Су қосқанда құмның қалай өзгеретініне назар аударылады.

«Күзгі қазына»

Мақсаты: Зейін мен ізденімпаздықты арттыру.

Ойын ережесі: Жапырақ, жаңғақ, бұтақтар сияқты заттарды алдын ала бақшада жасырып қойып, балалардың оларды іздеуіне мүмкіндік беру.

(Өңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №34 .

Табиғат бақылауы

- **Мақсаты:** Балаларға табиғатты бақылап, оны түсінуге көмектесу.

- Қалай ойналады: Балаларға ағаштарды, жапырақтарды, құстарды, жануарлардың іздерін көрсетіп, олардың атауларын айтып береміз. Олармен бірге «Қандай жануардың ізі?» деген ойын ойнауға болады. Бұл арқылы балалар табиғат туралы жаңа мәліметтер алады және байқағыштық қабілеттерін дамытады.

«Түстерді тап» ойыны

- **Мақсаты:** Балалардың түстерді тану қабілеттерін жетілдіру.

- Қалай ойналады: Балаларға белгілі бір түсті нысандарды іздеу тапсырылады (мысалы, «қызыл түсті заттарды тап»). Бұл ойын арқылы олар түстерді ажыратуға және қоршаған ортаны мұқият бақылауға үйренеді.

«Құстарды тыңдайық» ойыны

- **Мақсаты:** Балаларға табиғаттағы дыбыстарды тыңдап, құстардың дауыстарын ажыратуға үйрету.

- Қалай ойналады: Балалар серуен кезінде құстардың дыбыстарын тыңдап, қай құс екенін анықтауға тырысады. Егер табиғи құстар болмаса, алдын ала дайындалған құстардың дауыстарын пайдаланып, ойын ұйымдастыруға болады. Бұл балалардың есту қабілетін дамытып, жануарлар туралы білімдерін арттырады.

(Ұсыныс ойын ,Экологиялық мәдениет дағдысы)

Сурет салу іс-әрекеті

Серуен картотекасы №35

«Күзгі серуен»

- **Мақсаты:** Балалардың күзгі табиғат туралы түсініктерін кеңейту, жапырақтардың түсін және ағаш түрлерін ажыратуға үйрету.

- **Бақылау:** Күзгі жапырақтардың түсуін бақылау, ағаштардың атауын айту.

- Қимылды ойын: «Кім көп жапырақ жинайды?». Балалар жердегі түрлі түсті жапырақтарды жинап, оларды санайды.

- Дидактикалық ойын: «Түстерді тап». Балалар әртүрлі түсті жапырақтарды іздеп, түстерін анықтайды.

Таза ауада құстардың бейнесін ермексазбен мүсіндеу

Мүсіндеу

(Экологиялық мәдениет дағдысы. Физикалық іс-әрекетті дамыту)

Серуен картотекасы №36

Ағаштарды бақылау»

- **Мақсаты:** Балалардың ағаш түрлерін тану, олардың ерекшеліктерін түсіну дағдыларын дамыту.

- Бақылау: Әртүрлі ағаштардың пішінін, жапырақтарын және қабығын бақылау.

- Қимылды ойын: «Ағаштың көлеңкесі». Балалар ағаштың көлеңкесін айналып жүгіреді.

- Дидактикалық ойын: «Жапырақты тап». Әртүрлі ағаш жапырақтарын көрсетіп, олардың қандай ағашқа тиесілі екенін анықтау.

«Күн мен түн»

- Мақсаты: Балаларды уақыт пен табиғат құбылыстарымен таныстыру.

- ойын барысы: Жетекші балаларға күндізгі және түнгі уақыттарды көрсетіп, олардың ерекшеліктерін түсіндіреді. Мысалы, күн шыққанда адамдар жұмысқа барады, ал күн батқанда түн болады және бәрі демалады. Сонымен қатар, күн мен түнде не істейтінін әңгімелеп, балалардан өз тәжірибелерін сұрауға болады.

Қоршаған ортамен таныстыру

(Экологиялық мәдениет дағдысы. Физикалық іс-әрекетті дамыту)

Серуен картотекасы №37

«Күн мен бұлт»

- **Мақсаты:** Ауа райы құбылыстарын түсіндіру, күннің және бұлттың рөлін талқылау.

- Бақылау: Аспанның жағдайын бақылау – ашық па, бұлтты ма, жаңбырлы ма.

- Қимылды ойын: «Күн мен жаңбыр». Тәрбиеші «Күн шықты» дегенде, балалар жүгіріп ойнайды. Ал «Жаңбыр жауды» дегенде, балалар бір орынға тығылады.

- Дидактикалық ойын: «Күннің әсері». Балаларға күн сәулесінің қандай жылу беретінін, ал бұлттың аспанды жасыратынын түсіндіру.

«Гүлдер салып үйренейік»

- Мақсаты: Балаларға қарапайым заттарды салып үйренуге және түстерді қолдануға мүмкіндік беру.

- Қалай ойналады: Жетекші балаларға қарапайым гүлдің суретін салуды үйретеді. Алдымен ортасын салып, содан кейін жапырақшаларын қосады. Әр бала өз гүлін бояйды және оны ерекше етіп көрсетуге тырысады. Бұл балаларға пішіндерді және түстерді дұрыс таңдауға көмектеседі.

(Экологиялық мәдениет дағдысы) Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №38

«Табиғаттың дыбыстары»

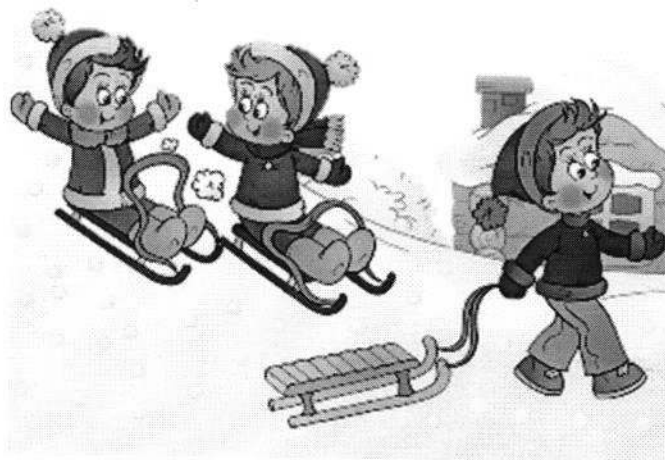
- **Мақсаты:** Балалардың табиғаттағы дыбыстарды тыңдап, оларды ажыратуға үйрету.
- Бақылау: Құстардың, жәндіктердің дыбыстарын, ағаштардың шуылын тыңдау.
- Қимылды ойын: «Дыбыстарды тыңда». Балалар табиғат дыбыстарын тыңдап, қай дыбыс қай жерден шыққанын анықтайды.
- Дидактикалық ойын: «Не естисің?». Балаларға дыбыстарды естіртіп, олардың қандай дыбыс екенін табу.

(Өңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы)

Әдіскер:

**Кіші «Гүлдер» тобы
Серуен картотекасы Желтоқсан**

Серуен картотекасы №1

«Қар жауады, ағаштар билейді»

Мақсаты: Қысқы табиғатқа қызығушылықты арттыру, балалардың дене қимылдарын дамыту, экологиялық мәдениет дағдыларын қалыптастыру. Ойын барысы:

Балаларды серуендеу үшін қармен жабылған аулаға шығару.

Оларға қар жауып жатқанын сипаттап, ағаштардың желмен қалай тербелетінін көрсету. Балаларға ағаштар мен қардың бір-бірімен байланысын түсіндіріп, олардың қар жауып тұрған кезде қалай қозғалып, салқындауға қалай бейімделетінін айту.

Балалар бұл әрекеттерді имитациялап, қар жауып жатқан кезде ағаш сияқты тербеліп, қармен бірге билейді.

Бұл ойын балалардың экологиялық мәдениетке деген қызығушылығын арттырып, табиғатқа жақын болуға үйретеді.

(Ұсыныс ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Сурет салу іс-әрекеті

Серуен картотекасы №2

«Қар мүсіні»

Мақсаты: Балаларға қарды пайдаланып мүсіндеу арқылы экологиялық мәдениетті қалыптастыру, шығармашылық қабілеттерін дамыту, физикалық іс-әрекетті арттыру. Ойын барысы:

Балаларды қармен таныстыру және оларға қардан түрлі пішіндер жасауды ұсыну.

Тәрбиеші балаларға қарды мүсіндеу әдісін көрсетеді, мысалы, қардан кішкентай шариктер жасап, оларды бір-біріне қосып, түрлі пішіндер жасау.

Балалар қардан түрлі жануарларды, ағаштарды немесе адамдардың мүсіндерін жасап, олардың арасындағы байланыстарды түсінуге көмектеседі.

Ойын барысында балалардың физикалық белсенділігі артып, олар табиғатпен жұмыс жасау кезінде экологиялық мәдениет дағдыларын меңгереді.

Мүсіндеу

(Экологиялық мәдениет дағдысы. Физикалық іс-әрекетті дамыту)

Серуен картотекасы №3 «Қарды зерттеу»

Мақсаты: Қар мен оның қасиеттерін зерттеу, табиғатпен танысу, дене белсенділігін дамыту. Ойын барысы:

Балаларға қысқы серуен барысында қарды зерттеу ұсыну. Балаларға қардың түрлі қасиеттерін көрсетуге тырысу (қатты, жұмсақ, жібектей, ұнтақты).

Балаларға қардың түсі, көлемі, құрылымы туралы сұрақтар қою: «Қар қандай?»; «Қардың үстінде із қалдыруға болады ма?».

Балаларға қармен жұмыс жасауды үйрету: қолымен қар жинау, қарды ұзу немесе қармен сурет салу.

Ойынның барысында балалар табиғаттың әртүрлі элементтерімен танысады және қоршаған ортаға деген жауапкершілік сезімін қалыптастырады.

Қоршаған ортамен таныстыру

(Экологиялық мәдениет дағдысы. Физикалық іс-әрекетті дамыту)

Серуен картотекасы №4

«Қысқы орманның құпиясы»

Мақсаты: Қысқы табиғатпен таныстыру, экологиялық мәдениет дағдыларын дамыту, табиғатқа деген сүйіспеншілікті арттыру. Ойын барысы:

Балалар қыстың табиғаттағы өзгерістерімен танысады: ағаштардың жалаңаштануы, жер бетінде қардың жатуы, құстардың ұшып кетуі.

Балаларға қысқы орман туралы қысқаша әңгіме айтып беру: «Қыста ағаштар қалай көркейеді? Қардың түсуі мен мұздың пайда болуы туралы не білеміз?»

Балалар қасынан өтіп бара жатқан ағаштар мен жануарлар іздерін байқайды. Әңгіме барысында әрбір өзгеріс туралы сұрақтар қойып, балаларды экологиялық мәдениетке үйрету.

Осылайша балалар қысқы орманның құпияларын ашып, табиғаттың құндылығын түсіндіру.

(Экологиялық мәдениет дағдысы) Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №5

«Қарлы әңгіме»

Мақсаты: Қысқы табиғатқа қызығушылықты арттыру, экологиялық мәдениет дағдыларын қалыптастыру, балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту. Ойын барысы:

Балалармен бірге қардың табиғатқа қалай әсер ететінін талқылау. Қардың қалай жауып, жер бетінде жататынын, оның жануарлар мен өсімдіктерге әсерін айту.

Оларға сұрақ қою: «Қардың астында қандай өсімдіктер бар?» немесе «Қардың үстімен қандай жануарлар жүреді?» деген сияқты.

Балалар өздерін табиғаттағы тіршілік иелері ретінде елестетіп, қармен ойнап, табиғаттағы өзгерістер туралы әңгімелеседі.

Бұл әңгіме ойын балалардың табиғатқа деген сүйіспеншілігін арттырып, экологиялық мәдениетке үйретеді.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №6

"Қардағы іздер"

Мақсаты: Табиғаттағы жануарлар іздерін танып-білу, балаларға табиғаттың ерекшеліктерін түсіндіру. Ойын барысы:

Тәрбиеші қарда әртүрлі жануарлардың іздерін (құстардың, қояндардың, түлкілердің іздері) жасайды.

Балалар өзара топтасып, әр ізді зерттеп, оның қай жануарға тән екенін анықтауға тырысады.

Допты пайдаланып, іздерді «қудырып», балалар ойын алаңында іздермен қозғалады.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №7

"Қарлы доп"

Мақсаты: Балаларды қозғалысқа үйрету, қыс мезгіліндегі табиғатпен таныстыру, экологиялық сезімталдықты дамыту. Ойын барысы:

Ойын үшін үлкен резеңке немесе арнайы қарлы доп қолдануға болады.

Балалар екі топқа бөлінеді. Әр топ қарды қолдана отырып, допты бір-біріне лақтырады.

Допты бір командаға лақтырғанда, басқа команда оның ортасына өтіп, оны қайта лақтыруға тырысады.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №8

"Қысқы құстарды бақылаймыз"

Мақсаты: Қыс мезгілінде құстардың тіршілігін бақылау және оларды қорғаудың маңыздылығын түсіндіру. Ойын барысы:

Балалар сыртта серуенде жүргенде, тәрбиеші балаларға қыс мезгілінде кездесетін құстарды (торғай, қарға, қыстайтын басқа құстар) табуға тапсырма береді.

Балалар құстардың қалай өмір сүретінін, не жейтіні және қыста олардың қалай тіршілік ететінін бақылап, байқалған құстар туралы айтып береді.

Ойын барысында балалар құстарға қамқорлық жасаудың жолдары туралы әңгімелейді (құстарға тамақ беру, олардың ұяларын қорғау).

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №9

"Қысқы табиғаттағы өзгерістерді болжау"

Мақсаты: Балаларды қыс мезгілінде табиғаттың өзгерістерін болжауға үйрету, экологиялық білімді дамыту. Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға қыс мезгілінде болатын табиғи өзгерістер туралы әңгімелейді және олардан осы өзгерістердің не себептен болатынын болжауды сұрайды.

Балалар ағаштардың жапырақтарының түсіп кетуі, қардың түсуі, құстардың ұшуы сияқты өзгерістердің себептерін түсіндіруге тырысады.

Ойын барысында балалар табиғаттың әртүрлі өзгерістері мен оларды қорғаудың жолдары туралы әңгімелеседі.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №10

"Қысқы құстарды бақылаймыз"

Мақсаты: Қыс мезгілінде құстардың тіршілігін бақылау және оларды қорғаудың маңыздылығын түсіндіру. Ойын барысы:

Балалар сыртта серуенде жүргенде, тәрбиеші балаларға қыс мезгілінде кездесетін құстарды (торғай, қарға, қыстайтын басқа құстар) табуға тапсырма береді.

Балалар құстардың қалай өмір сүретінін, не жейтіні және қыста олардың қалай тіршілік ететінін бақылап, байқалған құстар туралы айтып береді.

Ойын барысында балалар құстарға қамқорлық жасаудың жолдары туралы әңгімелейді (құстарға тамақ беру, олардың ұяларын қорғау).

Ойын соңында балалар табиғатты қорғаудың және экологиялық мәдениеттің маңыздылығын талқылайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №11

"Аспанды зерттейміз"

Мақсаты:

Балаларға аспан әлемі туралы негізгі түсініктерді беру.

Аспанның элементтерін (күн, бұлт, жұлдыздар, ай) бақылауға және тануға үйрету.

Ойын барысы: Балаларға аспанның элементтеріне ұқсас қозғалыстар жасау ұсынылады. Мысалы: Күн: балалар күн сияқты жарқырап жүгіреді немесе қолдарын жоғары көтеріп, "күн" ретінде қозғалады.

Бұлт: балалар жайлап қозғалып, бұлттардың асықпай жылжитындай қозғалады.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №12

"Сиқырлы іздер"

Мақсаты:

Балаларға табиғаттағы іздер мен белгілерді таныту.

Ойын барысы:

Балаларға табиғаттағы "сиқырлы іздер" туралы айтып беру: Сиқырлы іздер түрлі жануарлар мен құстардан қалуы мүмкін екенін түсіндіру. Мысалы, "Мына жерде қоянның ізі жатыр, ал мына жерде құстың ізі бар!". Балаларды ойынның мақсаты мен ережелерімен таныстыру: Педагог балаларды сиқырлы іздермен жүруге шақырады. Әрбір іздің қасына жеткен кезде балалар оны ескеріп, жүруі керек. Қоянның ізін көрсетіп, балалардан сол ізді басып жүруді сұрау: "Қоянның іздері кішкентай, сол сияқты кішкентай қадамдармен жүруіміз керек". Құстың ізін тапқанда, "Құстар секіріп жүреді, ал енді біз де секіруіміз керек" деп, балаларды секірту керек. Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №13

Қарға сықырлау

Мақсаты: Балаларға қарда жүріп, өздерінің қадамдарының дыбысын тыңдауға мүмкіндік беру, қозғалыс пен назарды дамыту.

Ойын барысы: Балалар қармен жүріп, аязды күндерде қардың астында шыққан сықырды тыңдайды. Олар әртүрлі қардың түрлерін (жұмсақ, қатты, көктемгі) сезініп, ойнау барысында осы дыбыстарды қалай шығаратынын талқылайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №14

Қармен доп ойыны

Мақсаты: Балалардың қол, көз және дене үйлесімін дамыту.

Ойын барысы: Балаларға шағын қар доптары беріледі. Олар бір-біріне қармен доп лақтырады. Қардың жұмсақтығына байланысты, ойын баяу жүреді, бірақ бұл балалардың ұстамдылығын дамытуға көмек береді.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №15

Солға, оңға!

Мақсаты: Балалардың қозғалыс және тыңдау дағдыларын дамыту.

Ойын барысы: Балалар шеңбер бойымен жүреді немесе жүгіреді. Ұстаз "солға", "оңға", "алға", "артқа" деген командаларды береді. Балалар осы командаларды орындап, дұрыс бағытты таңдауы керек.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №16

Қарлы іздер

Мақсаты: Балаларды қозғалу және бағытын бағдарлау қабілетін дамыту.

Ойын барысы: Балалар топ болып жүреді. Әрбір бала қарда із қалдырып, оның артына өз іздерін іздейді. Ойынның мақсаты – қайсыбір баланың іздерін табу немесе белгілі бір бағытта топ болып ізді бастау.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №17

Желкенді тақтайша

Мақсаты: Балаларды белсенді қозғалысқа тарту және топпен жұмыс істеуді үйрету.

Ойын барысы: Балалар қарға тиелген тақтайшаны жоғары көтеріп, желкеннің жанында тұрған бір-біріне береді. Әрбір топтың мақсаты – тақтайшаны түзу жолмен өткізумен жарысу.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Тәжірибелік сәт арқылы сурет салу

Сүт пен Бояу

- Мақсаты: Химиялық реакцияны бақылау.
- Материалдар: Сүт, тағамдық бояу, сұйық жуғыш.
- Ис-әрекет:

1. Сүтті табакқа құяды.
2. Бояуларды сүттің бетіне тамызып, содан кейін жуғышты қосады.
3. Түстердің қалай қозғалып, араласатынын бақылап, талқылайды.

Серуен картотекасы №18

Қардағы сөрелер

Мақсаты: Балалардың икемділігін және қоршаған ортаны бағдарлауды жақсарту.

Ойын барысы: Балалар сөрелердің үстінде тұрған қар қабаттарына ептілікпен өтулері керек.

Топтың мақсаты - қардың үстімен тез және қауіпсіз жүріп, бір-біріне кедергі келтірмей жету.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Тәжірибелік сәт арқылы сурет салу

Су және Түс

- Мақсаты: Су мен түстердің өзара әрекетін зерттеу.

- Материалдар: Ақ қағаз, су, тамшылау түсті бояулар.

- Іс-әрекет:

1. Балалар қағаздың үстіне су тамызады.
2. Әр бала өзінің су тамшыларына бояу тамызады.
3. Нәтижені бақылап, түстердің қалай араласатынын талқылайды.

Серуен картотекасы №19

Қар мүсіні жасау

Мақсаты: Балаларға шығармашылық ойлау мен ұжымдық жұмысқа баулу.

Ойын барысы: Балалар топ болып қардан түрлі мүсіндер жасайды (қоян, ағаш, үйше немесе пирамида сияқты).

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №20

Қармен жүгіру

Мақсаты: Балалардың жылдамдығы мен төзімділігін арттыру.

Ойын барысы: Балалар белгілі бір қашықтыққа дейін қармен жүгіріп барып, қайта оралуы керек.

Мұнда қардың тереңдігі мен баланың жүгіріс жылдамдығына байланысты әр түрлі қиындықтар туындауы мүмкін. Ойын аяқталған соң, балалар өз нәтижелерін салыстырып, кімнің жылдам екенін анықтайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №21

Қарды бақылау

Мақсаты: Балаларды қардың қасиеттерімен таныстыру.

Бақылау барысы:

- Қарды алақандарымен ұстап, оның суық екенін сезіну.
- Қарды қысу арқылы пішін жасау, оның жұмсақ әрі жеңіл екенін байқау.
- Қардың жер бетін қалай жауып жатқанын және оның ақ түске боялғанын талқылау.

"Қарға із салу"

Мақсаты: Балалардың моторикасын және шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қар бетіне аяқпен, қолмен немесе таяқшалармен әртүрлі іздер салады.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №22

Ағаштарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы ағаштардың ерекшеліктерін зерттеу.

Бақылау барысы:

- Ағаштың жапырақсыз бұтақтарын қарап, олардың түсі мен формасын сипаттау.
- Қыста ағаштардың ұйқыда екенін түсіндіру.

- Кейбір ағаштардың (қарағай, шырша) қыста да жасыл екенін байқау.

"Қар жинаушы"

Мақсаты: Еңбекке баулу және ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

Ойын барысы:

Балаларға шағын күрекшелер беріледі.

Тапсырма – белгіленген жерге қарды жинап, шағын қар үйіндісін жасау.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №23

Құстарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы құстардың әрекетін байқау және оларға қамқорлық жасау.

Бақылау барысы:

- Ауладағы құстарды (шымшық, торғай) бақылау.
- Балалармен бірге жем салғыштарға нан қиқымдарын салу.

Сұрақтар:

- "Қыста қандай құстарды көрдіңдер?"
- "Оларға қалай көмектесе аламыз?"

"Аққаланы безендіру"

Мақсаты: Шығармашылықты дамыту және табиғи материалдарды қолдану.

Ойын барысы:

Балалар Педагог көмегімен қардан аққала жасайды.

Аққаланы безендіруге табиғи заттар (бұтақтар, жапырақтар, тастар) немесе ойыншықтарды пайдаланады.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №24

Аязды бақылау

Мақсаты: Аяздың ауа райына әсерін түсіндіру.

Бақылау барысы:

- Ауада "бу шығару" тәжірибесін жасау (ауыздан шыққан бу).
- Аяздың ағаштар мен терезелердегі әшекейлерін қарау.

Сұрақтар:

- "Ауа қандай, суық па?"
- "Терезедегі мұз әшекейлерін кім салады деп ойлайсыңдар?"

"Қар лақтыру"

Мақсаты: Дәлдік пен шапшаңдықты дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қардан шағын шарлар жасап, белгіленген мақсатқа (мысалы, шеңберге немесе қардан жасалған мұнараға) лақтыруға тырысады.

(Өңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №25

Қарды жинау

Мақсаты: Балалардың қол моторикасын, шеберлігін және ұйымшылдық дағдыларын дамыту.

Ойын барысы: Балаларға шағын күрек немесе шелек беріледі. Олардың міндеті – белгілі бір уақытта қарды жинап, шелекке немесе себетке жинау. Бұл ойын балалардың сергектігін және шапшаңдығын дамытады, сондай-ақ олар бір-біріне көмек көрсету арқылы топтық ынтымақтастықты үйренеді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы, Кішіге көмек беру дағдысын қалыптастыру)

Серуен картотекасы №26

«Қош келдіңіздер, қонақтар!»

Мақсаты:

Балаларды назар аударуға, жылдам әрекет етуге үйрету.

Ойын барысы:

Балалар шеңбер бойымен тұрып, тәрбиеші олардың алдында тұрады. Тәрбиеші балаларға «қонақтар» ролін ойнайтынын түсіндіреді.

Тәрбиеші балаларды «қонақ» ретінде қабылдайды. Ол бастама бере отырып, бір қадам алға басып: «Қош келдіңіздер, қонақтар!» деп айтады.

Барлық балалар оған еріп, шеңбермен жүріп, тек қана жүгіру, асығып жүру керек болады.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы

№27

«Құмырсқа мен ара» ойыны

Мақсаты:

Балаларды ептілікке, жылдамдыққа және зейін қоюға тәрбиелеу.

Ойын барысы:

Балалар екі топқа бөлінеді: «құмырсқалар» және «аралар» Тәрбиеші әр топқа жеке тапсырмалар береді:

«Құмырсқалар» үшін: екі қолмен қатар жүгіру немесе бір-біріне ұқсамайтын әрекет жасау (қолды жоғары көтеру, аяқпен жан-жағына сермеп жүгіру). «Аралар» үшін: топпен бірге бір бағытқа қозғалып, аяқтарын жылдамдықпен ауыстырып, айнала жүгіру. Екі топтың қатысушыларының жасаған әрекеттері мен жылдамдығы бағаланып, әр топ өзінің жақсы қадамдарын бөліседі.

(Қоршаған ортамен танысу, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №28

Қарлы тау жасау

Мақсаты: Балалардың шығармашылық және топтық жұмыс дағдыларын дамыту.

Ойын барысы: Балалар топ болып, қардан үлкен тау жасауға тырысады. Олар қарды жинап, қыстың қарлы алаңында тау құрып, оған қардан жасалған жолдар мен кейбір кедергілер қосады. Ойын балаларға топпен жұмыс істей білуге, бірлесіп еңбек етуге және бір-біріне көмек көрсетуге үйретеді.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №29

Қар тазалау (еңбек іс-әрекеті)

Мақсаты: Балаларды еңбексүйгіштікке баулу, ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

- **Іс-әрекет:**
- о Балалар кіші күректермен ауладағы қарды тазалайды.
- о Жолдарды қардан тазартып, құстарға арналған орындарды қардан босатады.

(экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, қамқорлық, шығармашылық дағдалырды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №30

Қардың қасиеттерін зерттеу (эксперимент)

Мақсаты: Қардың физикалық қасиеттерін зерттеу арқылы танымдық қабілеттерін дамыту.

- **Іс-әрекет:**
- о Балалар қарды қолдарына ұстап, оның суық әрі жұмсақ екенін байқайды.
- о Қарды жылы қолда ұстап ерітіп, суға айналатынын бақылайды.
- о Қарды нығыздап, мүсін жасауға болатынын анықтайды.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №31

Қарлы жердегі іздерді бақылау (бақылау)

Мақсаты: Қар үстіндегі іздерді зерттеу арқылы табиғаттағы құбылыстарды түсіндіру.

- **Іс-әрекет:**
- о Балалармен бірге жануарлар мен адамдардың іздерін іздеу.

- о Әртүрлі іздердің формасын салыстырып, қай жануарға немесе адамға тиесілі екенін болжау.
  - о Іздер қай бағытқа баратынын бақылау.
- (Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №32

Құстарға көмектесу (еңбек және бақылау)

Мақсаты: Қыс мезгіліндегі құстарға қамқорлық көрсету арқылы экологиялық мәдениетті дамыту.

- Іс-әрекет:
  - о Балалар алдын ала жасалған жем салғыштарға нанның қоқымдары, бидай, дәндер салады.
  - о Құстардың жем салғышқа қалай келетінін бақылау.
- (Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №33

Мұздың ерекшеліктерін зерттеу (эксперимент және бақылау)

Мақсаты: Мұздың қасиеттерін бақылау арқылы қоршаған ортаны зерттеу.

- Іс-әрекет:
- о Мұздың бетіндегі өрнектерді қарау және олардың қалай пайда болғанын талқылау.
- о Мұзды қолмен ұстап, оның суық әрі тайғақ екенін анықтау.
- о Мұздың бетінде су қалдырып, оның қайта қатуын бақылау.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №34

"Қардан сурет салу"

Мақсаты: Балалардың қыс мезгілімен танысуы, қол моторикасын дамыту, шығармашылық қабілеттерін арттыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларды серуенге алып шығады, олар қармен ойнап, қардың текстурасын, түсін бақылап үйренеді.

Балалар қардың бетіне түскен суреттерді немесе іздерді қарастырады, содан кейін оларды қағазға түсіріп, өздерінің шығармашылық жұмыстарын жасайды.

Балалар қарды түрлі түстермен бейнелеп, қысқы табиғатты көрсету үшін сурет салады.

Ойын соңында балалар өз жұмыстарын көрсетіп, қыс мезгілінің ерекшеліктерін талқылайды.

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар

Мүсіндеу , Сурет салу

Серуен картотекасы №35

"Қысқы әсемдік"

Мақсаты: Балаларды еңбекке баулу, қыс мезгілінің ерекшеліктерін көрсету, шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларды қыс мезгілімен таныстырып, олардың шығармашылық ойларын дамыту үшін табиғи элементтерді пайдалануға шақырады.

Балалар табиғаттың әдемілігін қағаз бетінде бейнелеп, оған қысқы пейзаждар жасайды: қарлы ағаштар, жапырақтар, мұз айдыны.

Ойынды балалар әртүрлі табиғи материалдарды пайдаланып шығармашылық жұмысқа айналдырады: жапырақтарды, бұтақтарды және басқа табиғи элементтерді жапсырып, қысқы көріністерді бейнелейді.

Балалар өздерінің жұмыстарын топтастырып, бір-біріне көрсетіп, қыс мезгілінің сұлулығын талқылайды.

Мүсіндеу , сурет салу

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар, мүсіндеу

Серуен картотекасы №36

"Әдемі әшекейлер"

Мақсаты: шығармашылық дағдыларын Балалардың дамыту, еңбекке баулу, қыс мезгіліне арналған әшекейлер жасау.

Ойын барысы:

Балалар серуенге шығып, табиғи материалдар жинайды (жапырақтар, бұтақтар, ағаштың қиыршықтары).

Тәрбиеші балаларға осы материалдардан қысқа арналған әшекейлер жасау жолдарын көрсетеді: бұтақтардан шырша жасау, жапырақтардан әртүрлі суреттер салу.

Балалар шығармашылықпен жұмыс істеп, қыс мезгіліне арналған сәндік элементтерді жасап шығады.

Ойын соңында балалар жасаған әшекейлерін көрсету арқылы бір-бірімен бөліседі.

Еңбекке баулу, Шығармашылық дағдыларын дамыту

Серуен картотекасы №37

«Табиғаттың сақшылары»

Мақсаты: Қоршаған ортаны қорғау туралы түсінік қалыптастыру, экологиялық мәдениет дағдысын дамыту, табиғатты бақылау арқылы қоршаған орта туралы білімді нығайту.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларды серуенге шығарады. Балалар табиғатқа назар аударып, қыста қалай өзгергенін байқауға тырысады.

Тәрбиеші балаларды ағаштардың, жапырақтардың, шөптердің қыста қалай көрінетінін түсіндіреді.

Балалар табиғаттың көріністерін бақылап, ағаштардың, бұтақтардың жағдайын талқылайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №38

"Қыста ағаштарға көмек"

Мақсаты: Қыс мезгілінде ағаштарға көмек көрсету арқылы экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, балалардың табиғатты қорғауға деген жауапкершілігін арттыру.

Ойын барысы:

Тәрбиеші балаларға ағаштар мен бұталарға қыста көмек көрсету керектігін түсіндіреді. Балалар ағаштарға немесе бұтақтарға қарай отырып, олардың үстіне қар түсіп жатқанын байқайды.

Балаларға құстарға арналған тағамдар қоюды ұсынады. Олар ағаштардың қасына тұрып, құстарға көмектеседі.

Балалар қыста ағаштарға қамқорлық жасаудың маңыздылығын түсініп, экологиялық жауапкершілікті сезінеді.

Ойын соңында балалар өздерінің табиғатты қорғауға бағытталған іс-әрекеттерін талқылайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған ортамен таныстыру

Әдіскер:

